

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 12

90. ÅRGANG

24. JUNI

1978

AV INNHOLDET:

FRANKRIKE VÅREN 1978

S. 6

KVINNEN OG PAKTEN

S. 7

SPROGET I BIBEL OG LITURGI

S. 9

NESTE NUMMER KOMMER 8. JULI 1978

AELRED AV RIEVAULX

Munk med tidløst budskap, II.

Rettelse: En setning i forrige nr., s. 9, skulle lyde:

«Erkebiskopen av Lyon støtter munkene i deres ønske om å gi regelen den plass som tilkommer den, og Cîteaux blir til — klostret som skulle gi cistercienser-ordenen navn.»

Aelred besøkte klostret og dagen etter vendte han tilbake for å bli der. Et slør av nærmest fullkommen stillhet legger seg nå over den unge munkens liv, — likevel er det mulig å trekke enkelte slutninger om denne tiden. Da Aelred begynte sitt novisiat, holdt kommuniteten fortsatt til i midlertidige trebygninger nede ved elven hvor årstidenes skiftning sikkert var følbart ... Gjennom kontakt med Bibelen og kirke-fedrene — Augustin i særdeleshet — ved studie og etterlevelse av Benedikts regel, tilegnet Aelred seg cisterciensernes livsform. Vi kan være sikre på at han her som hos kong David, hadde stort utbytte

av å betrakte sine medmennesker, enten han hadde anledning til å snakke med dem eller måtte nøye seg med å se dem i stillhet utføre sine plikter i huset eller koret. Ikke bare finner han nye venner, men særlig abbeden William og de andre grunnleggerne av klostret, hjelper ham til å få det usedvanlig enhetlige syn på klosterlivet som viser Rievaulxs nære slektskap med Clairvaux.

Utbyttet av de første årene i klostret må øyensynlig ha vært godt, for det varer ikke altfor lenge før vi igjen hører om ham. I 1140 oppstår det stridigheter i forbindelse med valg av ny erkebiskop i York, og Aelred blir i den anledning sendt til Roma. Reisen ble en viktig hendelse for Aelred personlig. At han ble sendt, var i seg selv uttrykk for tillit, og inntrykket bekreftes ytterligere når han ved hjemkomsten utnevnes til novisemester; — og ikke lenge etter til abbed for et nygrunnet kloster. Det varer imidlertid ikke lenge før hans egne brødre igjen gjør krav på ham, og i 1147 blir han deres abbed. Aelred blir Rievaulxs tredje abbed, og ikke minst takket være ham utvikler Rievaulx seg til å bli et av de viktigste klostre i England. Under ham sies det å ha vært 140 munk og minst 500 legrbrødre der, «... slik at kirken myldret av dem lik bier i en kube.» Og flere nye klostre utgikk fra dette blomstrende religiøse sentrum. Men mer enn Aelreds administrative evner, var det hans store menneskelige kvaliteter som skulle vekke oppmerksomhet. Også hans skrifter bærer preg av dem.

Aelreds litterære virksomhet er betydelig. Han er historiker, og etterlater seg flere bidrag på om-

rådet. Men dette utgjør bare én side av hans forfatterskap, og interesserer kanskje minst i den sammenheng vi befinner oss. I de religiøse skrifter møter vi mannen som helt er viet munkenes utvikling — stadig opptatt av at de skal vokse i kjærlighet på veien mot Gud. Til denne gruppe hører «Kjærlighetens speil», *Speculum Caritatis*, utarbeidet i tiden som novisemester. Alt tyder på at Aelred stoppet i Clairvaux under sin reise sydover. Etter Bernhards mening var denne unge munken nå kommet til det punkt hvor han måtte dele sin spesielle visdom med andre. Det var Bernhard som ga boken navn og skisserte hovedlinjene. Allerede i dette første arbeid gir Aelred et helsestykke på livet som nok senere vil berikes i mange detaljer, men som i alt det vesentlige forblir gyldig for ham. Det er en avhandling om den kristne og monastiske fullkommenhet, der den nyutnevnte novisemesteren gir oss sin lære om kjærlighetens storhet, — og om hvordan man kan skjelve og leve denne kjærlighet som er den sterkeste drivkraft i menneskets tilbakevenden til Gud. Det er jo i Guds bilde mennesket er skapt. I annen del av *Speculum Caritatis* lar Aelred en av sine noviser beskrive hvordan han opplever livet i Rievaulx. Novisen oppsummerer sine inntrykk ved å si «... jeg finner intet i de evangeliske og apostoliske bud om fullkommenhet, intet i de hellige fedres skrifter, intet i utsagnene til de gamle munk som ikke stemmer overens med ordenen og løftene her». Selv om Aelred finner det riktig å legge en demper på denne ungdommelige entusiasme, er det likevel all grunn til å tro at nettopp her uttrykkes følelsene til Aelred og de av

hans samtidige som ble vunnet for Citeaux's ideal.

Man overraskes ikke over at vennskap var noe som fengslet Aelred, og hans siste eller nestsiste arbeid er da også viet dette. Det er en slags kristen utgave av Cicero's bok om samme emne. (*De spirituali amicitia*. Ca. 1160). «En venn er en vokter for vår kjærlighet og vår sjel», sier Aelred, og gir en detaljert beskrivelse av vennskapets betingelser og muligheter. Egentlig er det en fortsettelse av *Speculum Caritatis*. Mennesket er kalt til å ligne Gud — en Gud som er kjærlig og treenig, og hvor livet er fellesskap med de andre personene i Treenigheten. I utredningen om vennskap kommer det tydelig frem. Når Ivo, hans disippel og venn, våger å tolke Johannes' ord slik: «Gud er vennskap», protesterer Aelred og sier at folkningen er uvanlig. Han tilføyer imidlertid et annet johanneisk ord uten nølen: «Den som forblir i vennskap, forblir i Gud og Gud ham.»

Kjærlighet kan nemlig eksistere uten vennskap, men vennskap aldri uten kjærlighet. Aelreds store menneskekunnskap og psykologiske innsikt kommer tydelig til uttrykk når han taler om valg av venner. Vi må unngå ubeherskede, lunete, mistenksomme og skravlete personer. Og fem egenskaper er vennskapets fiender: Bebreidelser, krenkelse, hovmot, diskresjonsbrudd, forræderi. Møter vi allikevel slikt hos en venn, må vi gjøre alt vi kan for å helbrede ham. Mislykkes det oss, skal vi ikke bryte med ham straks, men heller løse forbindelsen gradvis.

I sine skrifter fremsetter ikke Aelred noe system. Hans lære er konkret, ofte et levende vitnesbyrd. Særlig bruker han bilder og symboler for å uttrykke den. Ved å ta for seg de forskjellige arbeidene blir enheten i hans lære tydelig. Aelred har en læremessig syntese, men den er ikke utarbeidet etter våre moderne begreper. Hans syntese er en frelseshistorie. Man kan ikke forstå disse

monastiske forfattere, man vil ikke kunne sette pris på deres verk, hvis man ikke har fattet deres åndelige verdensanskuelse som ser helheten i Guds plan om frelse og gjenopprettelse. Aelred samler sin oppmerksomhet om dette mysterium, snart som objektiv og historisk realitet, snart slik det virkeliggjøres subjektivt og individuelt.

Skriften er livsnerven i all hans lære. Aelred tenker, snakker, ber og dømmer utfra Bibelen. Der finner hans budskap næring og kraft. Guds ord er sjelen i hans teologi, og Bibelen en håndbok for klosterlivet. Den er et «åndelig speil» som han vurderer sine tanker og handlinger utfra.

Hans klosterideal er nært forbundet med hans lære. Slik Aelred presenterer klosterlivet, er det fremfor alt kristent. I den frelseshistoriske linje har det bare én ambisjon: Å være en sikrere vei enn andre, for menneskets tilbakevenden til Gud. Klosterlivet er en vandring, en bevegelse, en vei, en reise ... derav dets dynamiske og eskatologiske preg.

Impulsene fra Skriften, liturgien, kirkefedrene og den monastiske tradisjon mottok og bearbeidet Aelred på en måte spesiell for ham. Nettopp

her finner vi årsaken til hans læres egenart og sjarm. Og forbindelsen mellom Aelreds kvaliteter som skribent og de egenskaper som gjorde ham skikket til å være munkenes rådgiver og leder, er nær. Intuisjon var en av hans særskilte gaver. Den ga ham forståelse for og kontakt med alle slags mennesketyper. Mange ønsket hans råd eller selskap. Gaver og gunstbevisninger strømmet inn, og med dem nye oppgaver og nytt ansvar. Ikke minst preget en utstrakt reisevirksomhet hans liv. Abbedstillingen skulle komme til å følge ham til hans død. På en Alle Helgens Dag sier han følgende i en preken til sine brødre. Det er kanskje et hjertesukk:

..«Apostelen sier at «alle som vil leve hellig i Kristus, skal måtte lide forfølgelse» — noen unntakelse gis ikke ... Hvem kan med rette spørre: «Hvem er svak, uten at jeg er det? Hvem er opprørt, uten at jeg er i flammer?» Som vi vet av stadig erfaring er det «en stor forfølgelse» å kjenne svakhetene, sorgene og byrdene til mange. Det er «en stor forfølgelse» å ha ansvar for alle, å lide for alle, å være trist når noen er trist, og redd når noen blir fristet ...»

REDAKSJONELT:

Taleplikt

Da Den Norske Kirkes biskoper lot lese et brev om abortloven i høymessen, ble de kritisert fra flere hold for «innblanding». Uansett hva man måtte mene om brevets innhold, må kirkers prinsipielle rett til å uttale seg slås fast. En kirke som er tvunget til å støtte regjeringens eller folkeflertallets linje i enhver sak, mister sin identitet som talerør for Kristi Evangelium. Ofte og oftere må kristne markere seg som «anderledes» enn en avkristnet befolkning. Ofte og oftere vil biskoper måtte hevde synspunkter som er annerledes enn godtfolks vedtatte. Derfor vil det mer og mer være en svakhet at Den Norske Kirkes biskoper er embedsmenn utnevnt av Kongen i Statsråd, som forventes å være lydige mot Staten.

Klostret — Kristi skole — har en hovedoppgave: Å føre mennesket tilbake til Gud. Det er også en skole i kjærlighet hvor man dyrker studiet av denne egenskap, hvor man diskuterer problemene som kjærligheten reiser og finner løsninger, ikke så mye ved argumentasjon som gjennom sannheten i det man lever og erfarer. Kunnskapen er bundet til kjærligheten. Undervisningen i *Schola Christi* forutsetter og krever oppøvelse i selvdisiplin. Den kan ikke la menneskene bli i middelmådigheten. Kjærligheten er det øye som setter oss i stand til å se Gud. Øyets skarphet er avhengig av dets renhet. Aelreds hovedanliggende var å gjøre Rievaulx til en sann Kristi skole. I nesten 20 år ledet han klostret, og det var i denne ånd han lot det vokse. Men det er viktig å understreke at han var svært imøtekommende mot alle som la veien til Rievaulx for å søke Gud. «... ingen appellerte forgjeves til hans godhet, og når det sto til ham, kunne han sjelden få seg til å sende noen bort fra klostret», sier Walter Daniel. Selv om Aelreds biograf i andre sammenheng kan beskyldes for å gi et bilde av sin abbed som er for sterkt preget av datidens helgenberetninger, holder

han seg utvilsomt til de faktiske forhold her. Fra begynnelsen av satte Aelred seg som mål å gjøre Rievaulx åndelig sterk nok til å bære mennesker som ikke ville ha passet noe annet sted. I en preken fremholder han at et kloster må regne med å være tilfluktssted for noen åndelig krøplinger som ligner den fattige mannen Apostlenes gjerninger forteller at Peter og Johannes helbredet da de gikk opp i templet for å be:

«... Brødre, finnes det slike blant dere, vis dem da tålmodighet og medlidenhet; trøst dem. Undervis dem i ydmykhetens ånd slik at Apostelens ord kan oppfylles i dere: «Bær hverandres byrder, og oppfyll således Kristi lov.» Og her er jeg, lam fra fødselen av ..., båret av dere, av deres tålmodighet, båret av deres råd og deres bønner. I det minste har jeg gjort det fremskritt at jeg allerede sitter i tempelportene ... og ber om almisser fra dem som går inn.»

Slik Aelred oppfattet klostret var det ikke en samling elitemennesker som søkte et gunstig miljø for å utfolde seg i, men en kristen familie som sammen — i en kjærlighet som

strekker seg mot vennskap — prøver å bli frelst. Alle, svake og sterke, skulle i Rievaulx finne en fredens havn.

Aelred hadde aldri noen god helse, og tilstanden ble selvsagt ikke bedre med årene. Særlig de siste år av hans liv bærer sykdommens preg. I stedet for å flytte til sykeavdelingen i klostret som på den tid var et heller uhyggelig sted, fikk han bygget seg en liten hytte hvor han mottok munkene. Uunngåelig ble hans ringe bolig sentrum i den store kommuniteten. Der kunne munkene fritt snakke om Skriften, problemer i klosterlivet og det som opptok dem ellers. Aelred som ofte hadde vært meget streng mot seg selv, slo aldri ned på de unges spontanitet. 20 og 30 munkes av gangen kunne være samlet omkring hans seng. Walter Daniel sier at de var så åpne overfor ham som barn overfor sin mor. Sammenligningen er ikke bare sentimental. Vi har allerede påpekt hans store intuisjon, og selv har han gjort Marias ord til sine ved å omtale seg som Herrens tjenerinne. En av hans venner fremhever hans moderate medfølelse. Medfølelsen som var frukten av Aelreds egne fysiske og moralske prøvelser, ga imidlertid ikke plass for bløtaktighet eller dovenskap.

Når han på dødsleiet for siste gang henvender seg til sine brødre benytter han bare det vanlige kristne kriterium for hva det å elske Gud innebærer:

«Med god samvittighet har jeg levd blant dere ..., jeg tar Gud til vitne på at siden jeg mottok ordensdrakten så har jeg aldri på grunn av noe menneskes ondskap, bakvaskelse eller stridshyst, vært fylt av følelser mot ham i mitt indre som varte dagen ut. Alltid har jeg elsket fred, brødrenes beste og min egen sjelero. Ved Kristi nåde har jeg satt meg fore at ikke noe måtte bli ved å uroe meg når dagen var over.»

Den 12. januar 1167 døde mannen som ettertiden skulle omtale som «St. Bernhard i Nord». Og han likner sin store mester i flere henseender — med sine mangfoldige ak-

LITURGISK KALENDER

JUNI:

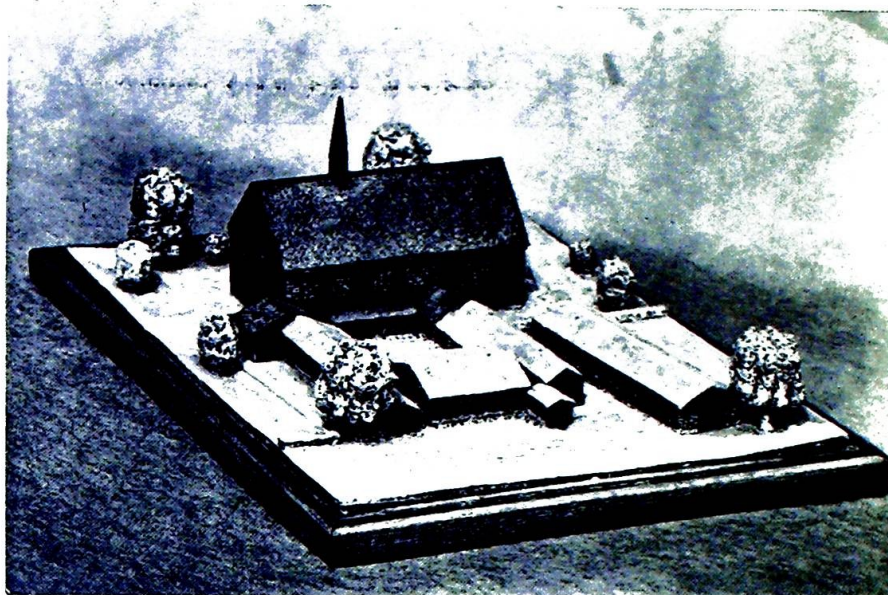
25. 12. alm. søndag. Jeremias 20, 10—13. Rom. 5, 12—15. Matt. 10, 26—33.
26. Ferial. 2. Kongebok 17, 5—8. 13—15a. Matteus 7, 1—5.
27. Kyrillus Alexandrinus. 2. Kongebok 19, 9b—11. 14—21, 31—35a, 36. Matteus 7, 6. 12—14.
28. Ferial, eller Ireneus, martyr. 2. Kongebok 22, 8—13; 23, 1—3. Matteus 7, 15—20.
29. PETER OG PAULUS. Ap. gj. 12, 1—11. 2. Tim. 4, 6—8. 17—18. Matteus 16, 13—19.
30. Ferial. 2. Kongebok 25, 1—12. Matteus 8, 1—4.

JULI:

1. Klagesangene 2, 2. 10—14. 18—19. Matteus 8, 5—17.
2. 13. alm. søndag. 2. Kongebok 4, 8—11. 14—16a. Rom. 6, 3—4. 8—11. Matteus 10, 37—42.
3. Thomas, apostel. Efes. 2, 19—22. Johannes 20, 24—29.
4. Ferial. Amos 3, 1—8; 4, 11—12. Matteus 8, 23—27.
5. Ferial eller Antonius Zaccaria. Amos 5, 14—15. 21—24. Matteus 8, 28—34.
6. Ferial, eller Maria Goretti. Amos 7, 10—17. Matteus 9, 1—8.
7. Ferial. Amos 8, 4—6. 9—12. Matteus 9, 9—13.
8. Ferial. Amos 9, 11—15. Matteus 9, 14—17.
9. 14. alm. søndag. Zach. 9, 9—10. Rom. 8, 9. 11—13. Matteus 11, 25—30.
10. Ferial. Hoseas 2, 14—16. 19—20. Matteus 9, 18—26.
11. Ferial, eller Benedikt, abbed. Hoseas 8, 4—7. 11—13. Matteus 9, 32—38.

tiviteter og en variert litterær produksjon. Som Bernhard utgjorde han på mange måter en motsigelse til cistercienseridealets krav om ensomhet, stillhet og anonymitet. Han liknet også Bernhard i sin troskap mot klosterlivets forpliktelser tiltross for aktiviteter og sykdom. Aelred med alle sine gaver var likevel ikke et geni av størrelse, heller ikke en skribent og tenker av tilsvarende format. Likevel skiller han seg ut fra datidens forfattere og abbeder. Han var en handlingens mann og han tålte lidelsens åk. Han var en abbed hvis visdom først og fremst uttrykte seg i kjærlighet og sympati sammen med den kloke ledelse av andre. Hans disippel og biograf kunne derfor si: «Han som elsket oss alle, ble til gjengjeld elsket av oss alle og regnet dette som sin største velsegnelse.»

Etter møtet med denne cistercienserabbeden forstår vi bedre noen av årsakene til ordenens første voldsomme vekst — helt opp til Trøndelag med Tautra som nordligste ytterpunkt nådde den, men vi forstår også hvorfor cistercienserordenen ennå idag —

... vi forstår årsakene til ordenens vekst — helt opp til Trøndelag. Rekonstruksjon av klostret på Tautra av Helge Forfang.

under helt andre samfunnsmessige og kulturelle betingelser — fortsatt inneholder en bærende livskraft.

(Foruten fra Walter Daniels «Vita Ailredi» er stoffet til denne artikkelen bl.a. hentet fra Squire, A.: *Aelred of Rievaulx. A Study.* London, 1969.

Hallier, A.: *Un Educateur Monastique. Aelred de Rievaulx.* Paris, 1959. Sistnevnte bok er utgitt på engelsk i «Cistercian Studies Series.» Flere av Aelreds arbeider finnes i «Sources Chrésiennes» og «Cistercian Fathers series.»)

Fra Norges Katolske Kvinneforbund:

STRENGERE KONTROLL MED PORNOGRAFI

Norges Katolske Kvinneforbund reagerer sterkt mot den forråing og spekulasjon som finner sted innenfor visse deler av massemedia når det gjelder seksualiteten. Man tar avstand fra at det i åndsfrihetens og pressefrihetens navn spekuleres i sex og vold. NKKF vil presisere at dette ikke bunner i noen moraliserende holdning, men er et uttrykk for dyp respekt for seksuallivet som det ypperste uttrykk for samhørighet mellom mann og kvinne.

NKKF vil kanalisere denne sin kritikk mot pornografi og vold til de norske myndigheter som håndhever loven på dette område. Man tar avstand fra den selvtekt enkelte militante kvinnegrupper har gått inn for, med bl. a. storming av butikker, bål-brenning av lugubre publikasjoner o.l.

Norges Katolske Kvinneforbund mener man også på dette felt bør holde seg til lov og rett. Det forutsetter at norske myndigheter følger opp og håndhever strikt det lovverk som kan forhindre spredning av hård porno. NKKF er klar over at man her beveger seg på et vanskelig felt, bl. a. fordi man ved inngrep kan støte an mot den generelle oppfatning her i landet av individets selvbestemmel-sesrett.

NKKF mener imidlertid at det nå er nødvendig å sette en grense, ikke minst av hensyn til den oppvoksende slekt. Denne grense synes å være nådd når kombinasjonen porno/vold fremstår i forlokkende innpakning og uten advarsler. I et brev til Justisdepartementet henstiller derfor Norges Katolske Kvinneforbund departementet om å ta de nødvendige skritt for at hårdporno og vold blir undergitt en strengere kontroll enn hittil. Man ser det som særlig graverende at barn i

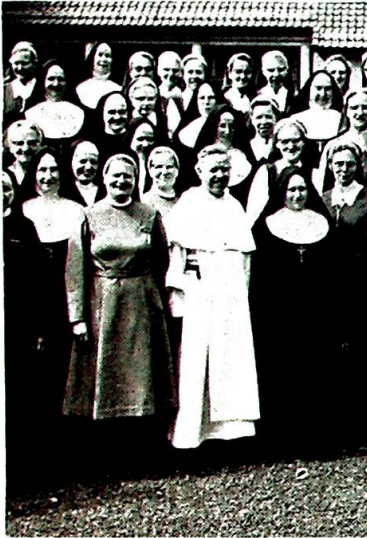
stadig stigende grad blir benyttet som objekter i den form for massemedia det her er tale om. NKKF regner med at myndighetenes årvåkenhet er nødvendig. Det man i første rekke kan håpe på er at Justisdepartementets forføyninger vil føre til at hårdporno og sexspekulasjon ikke lenger blir lønnsom geskjeft for de firmaer det her gjelder.

NKKF ber forøvrig Justisdepartementet foreta en bred og generell vurdering av den spekulasjon i vold og sex som finner sted i andre sammenhenger enn pornolitteraturens. TV og kinoer beveger seg iblant på grensen av hva man ønsker norsk åndsfrihet og pressefrihet skal åpne for. En grenseoppgang synes i dag å være påkrevet, og NKKF anmoder Justisdepartementet om å foreta denne uten for stor utsettelse.

(Resolusjon vedtatt på rådsmøte 30.4. 78.)

FRANKRIKE VÅREN 1978

Pater Patfoort forteller til Arne Fjeld

Pater Patfoort, her på søster-seminar i Norge.

— De konservative katolikkene som okkuperte kirken St. Nicholas de Char-donnet i Paris for mer enn et år siden, holder stadig til der. Formelt tilhører kirkebygningen byen Paris, og en domstol har avsagt dom: de skal forlate kirken. Men politiet har ikke gjort noe for å få dommen håndhevet. Det viser at de sivile myndigheter ikke betrakter kirken som noen forbundsfelle. De franske biskopene har stilt seg kritisk til mange trekk ved fransk politikk, våpensalg, bl.a. Og politiets passivitet i denne saken er nok et slag budskap: kirken fortjener ingen beskyttelse! Takk for sist!

— Hvordan går det ellers med Mgr Léfèbvres bevegelse?

— Den vokser ikke, men Léfèbvre er stadig aktiv. Nylig holdt han konfir-masjonsmesse i en provinsby. Men han erklærer at han vil ikke ordinere noen biskop. Det betyr at han ikke grunn-legger noen egen kirke.

— Ved de fleste franske revolusjo-ner sto kirken på aristokratets side. Har man inntrykk at resten av befolk-

ningen nå identifiserer seg med kir-ken?

— Mønsteret, at kirken alltid sto på den etablerte ordens side, er brutt. Innen kirken er det grupper som er me-get sosialt bevisste, som «er på de fat-tiges side», som det kalles.

— Den kristne arbeiderbevegelsen JOC, finnes den ennå?

— Den finnes, og hadde nylig 50-års jubileum. Da leste jeg at en utvikling hadde funnet sted innen bevegelsen. Opprinnelig var tanken at medlem-mene var *katolikker* som skulle bringe troen til *arbeiderne*. Nå er medlem-mene seg mer bevisst å tilhøre en ar-beiderklasse, og de søker å gi plass for arbeidernes verdier og holdninger in-nen *kirken*. — Avkristningen fortset-ter. På landet går ca 5 % av befolk-ningen i kirken.

Før jeg flyttet til Paris og ble pro-vinsial-priorens — pater Raulins — sekretær, arbeidet jeg i to år som prest for flere sogn i Normandie. Der var de mest engasjerte medarbeiderne mine parisere som hadde sommerhus i lands-byen.

— I Frankrike finnes mange menig-heter uten prest. Hvordan går det med dem?

— Stort sett meget bra. I begynnel-sen følte menighetene seg forlatt, latt i stikken. Men etter hvert førte det til erkjennelsen av at kirken er ikke en institusjon som man oppsøker en gang imellom når man har bruk for den — som trygdekassen. Kirken er dem selv. Så mange steder har situasjonen akti-visert en gruppe som lager en Ordets gudstjeneste, og det går godt. Så er det naturligvis messe av og til, når en prest har anledning til å komme.

— Så det betyr ikke slutten på troen, at presten ikke bor på stedet?

— Slett ikke. Dessuten må man ikke idealisere tilstandene før heller. Det dreier seg mest om landsbyer hvor mindre enn 5 % av befolkningen gikk i kirken i «gamle dager». Det tilsvarer våre tanker om de gregorianske mes-sene i «gamle dager». Det var ikke så strålende det som ble presentert alle steder før heller. Tross alt er det mer liv over menighetssangen idag, enn det var da alt var på latin. En enquête har vist at 70 % av kirkegjengerne i Fran-krrike er tilfreds med liturgien slik som den er nå. Prekene er blitt mer livnære, etc. Selv er jeg jo en slags spesialist på gregoriansk sang, og det hender at jeg føler meg noe skamfull over endel av

Sister Ina, — alvorets glede

det jeg må stå og synge nå. Men jeg ønsker meg ikke tilbake til den gamle tiden. Menigheten synger meget mere med nå. Det finnes også helt god ny kirkemusikk, som André Gouzes', som har vært omtalt i St. Olav. Dessverre krever denne musikken krefter som de fleste menigheter ikke råder over, det er jo polyfon, flerstemt, sang.

For et år siden var jeg i Solesmes, et kloster hvor munkene synger offisielt og feirer messen på latin. Jeg er meget glad over at den gregorianske tradisjon holdes levende noen steder. Men de 400 menneskene som var i kirken var redusert til fullstendig passivitet, kunne ikke engang svare et Amen, så fullkommen var munkenes sang, og man måtte ikke ødelegge. Jeg opplevde det ikke som en levende gudstjeneste. Men Solesmes rekrutterer. Det står unge menn på venteliste for å få trenn der.

— Hvordan er det med rekrutteringen til presteskapet forøvrig?

— Tallene synker ikke lenger. I det store seminaret Saint-Sulpice i Issy-les-Mulinaux studerer nå 70 mann, fordelt på seks-syv kull. Men seminaret er bygget for flere hundre. Vår nordfranske dominikaner-provins venter syv noviser i høst, og de er franskmen. I de siste årene har det vært få franske noviser, og mest unge mennesker fra «utkantstrøk», arabere og nordmenn!

Hvordan går det med bønnegruppene — «le renouveau» som det kalles?

— Det brer seg. Det blir flere og flere grupper. Jeg har selv vært med i noen grupper som ber sammen. Noen av dem, som den jeg kjente i Normandie, bestod av folk som var de mest aktive i menigheten, de var kateketer, etc. Men mange steder ser man at disse gruppene har tendens til å lukke seg inn i seg selv. Dessuten synes jeg en viss anti-intellektualisme er generende. Vi ser en naturlig reaksjon på en altfor kritisk holdning som har fått dominere. Men det er synd når det slår over i systematisk kritikkløshet, altfor barnslige sanger og fundamentalisme.

Ser du noe til vår norske cistercienserinne, søster Ina?

KIRSTEN KATHRINE KASPERSEN:

Kvinnen og pakten

«Kvinnepakten» er tittelen på Nina Karin Monsens siste bok.

Bokens tittel sikter til den skjebne kvinner har felles, ut fra det å være kvinne, og hva denne skjebne innebærer. Boken handler om forholdet mellom lille Karen og hennes mor. Rundt dette hovedtema spinnest der mange andre temaer: den tradisjonelle mors- og kvinnerolles betydning for oppdragelsen, skyld- og offer, avhengighet og selvstendighet. Midt i dette forvirrede kompleks av påvirkninger og problemer, søker lille Karen å finne ut hvem hun er og hvorfor hun lever, som kvinne og som menneske.

Karens mor går inn i rollen som den oppofrende, snille mor og hjemmehustru som gir alt for sin mann og sine fem døtre. Men bak denne fasade, har hun neppe kjærlighet til annet enn det menneske hun selv skulle blitt og som hun ikke ble. Faren er en bakgrunnsfigur som liksom bare er der uten å være der. Lille Karen har følelsen av at han ikke liker henne, og hun er litt redd ham. Dessuten er han nesten aldri hjemme. Moren får dermed den dominerende, nesten enerådende plass i oppdragelsen.

— Jeg besøkte Ina siste nyttårshelg. Det er utvilsomt et ganske strengt liv søstrene lever der i Laval. Men få steder ser man som der «alvoretts glede» på ansiktene. Jeg har virkelig inntrykk av at Ina er på sin rette hylle og at hun vil modnes der . . .

Hun vil eie sine barn. Det klarer hun ved å gjøre seg uunnværlig for dem. Og de skal også eie henne. «Min historie er egentlig historien om moren som jeg eide», sier lille Karen . . . «vi lærte tidlig å eie hverandre» . . . Moren ønsker å leve ut sine egne uoppfylte behov gjennom sine barn. Avstanden mellom den drøm hun har båret på om hvordan hennes liv skulle blitt og møtet med virkeligheten, fører henne inn i alle slags forkledninger av snillhet og selvutslettelse og selvmedlidenhet. Martyrrollen er et utmerket maktmiddel, vel egnet til å skape skyld hos dem som man ofrer seg for og lider for — og dermed avhengighet.

På den ene siden vil moren realisere seg selv gjennom sine døtre. På den andre siden vil hun hevne seg på dem. De skal ikke ha større rett til frihet og lykke enn det hun selv har hatt. «Mødrene orket ikke å se frie kvinner i sine døtre. Det var for bittert for dem.»

«Trollspillet» har en viktig plass i boken. Det er vel nærmest å forstå som skjebnen. Den onde sirkel, nemesis. Teologene vil kanskje kalle det arvesynd. Blir vi noen sinne «kvitt» våre foreldre, forfedre? Er ikke deres lyster og laster nedlagt i oss såvel som deres krav og forventninger til oss? Blir vi noen sinne fri fra den sammenheng vi blir født inn i? «Bare vent. Du slipper ikke unna, du blir slik du også, du blir akkurat slik som meg. Eller enda verre», sier moren til lille Karen.

Morens dominans og makt går først

Nina Karin Monsen

og fremst ut over lille Karen. Hun er eldst. Og hun er verst, ifølge moren. Lille Karen er alt det som moren mener hun ikke bør være. Med andre ord, hun er ikke slik moren ønsker henne. Dermed får hun ta skylden forat moren er utilfreds og ulykkelig. Lille Karen lærer tidlig å synes synd på sin mor. «Stakkers mor», er omkvedet. Det er synd på moren at lille Karen er til, for hun og de andre barna er skyld i at moren ikke har fått realisere seg selv. Men etterhvert som lille Karen får bekreftet at moren ikke er glad i henne, bestemmer hun seg for at hun ikke vil være glad i moren heller. Det er rettferdig.

Den skyldfølelse moren har skapt i lille Karen, er ikke lett å bli fri. Bare det å være til, er i seg selv en skyld. Lille Karen kjemper tappert for å komme løs fra sin mor. Hun er villig til å betale hva som helst for ikke å bli som henne. Men moren har makt. Hun trenger seg inn i sine barns liv og tillater dem ikke å leve sitt eget. Som barn kan ikke lille Karen skjelne mellom hva som er hennes egne følelser og meninger og hva som er morens. Lille Karen kjemper mot det å gå inn i den «Skjebne» som hun føler ligger ferdig og venter på henne. «Helt fra det jeg vet av, folte jeg forbannelsen.» Hennes reaksjon

på «forbannelsen» er døds lengselen.

Tanken på at det er mulig å dø bort fra denne meningsløse tilværelse som hun mener er hennes, trøster henne og holder henne oppe. Døds lengselen som så ofte er en følge av livsangsten, livsflukten, blir hennes tilflukt.

Vi følger Karen gjennom hennes barndoms gledesløse rike, hennes unge år og frem til voksen kvinne. Vi møter henne i puberteten da det å være pen er lik det å være noe verd. Utseendet er helt avgjørende, mener den unge Karen, både for hvordan hun ser på seg selv og hvordan hun oppdager at hun har en kropp, og at kroppen er forbundet med noe veldig vondt og noe veldig godt. Det er gjennom sin kropp og kroppskontakten at Karen vekkes til live, lærer å kjenne seg selv som individ, uavhengig av sin mor. Etterhvert som Karen oppdager mer av seg selv som kvinne, blir hun også mer bevisst hva det vil si å være menneske.

Boken handler også om det å være menneske. «Kvinnepakten» går over til å bli en menneskepakt. Skjebnen omfatter ikke bare det lodd og den lidelse det er å være født til kvinne, men også det å være født til menneske.

«Skriket» som er så avgjørende i Karens forløsning, uttrykker ikke bare enkeltmenneskets nødsrik, men hele menneskehetens, universets skrik. Lidelsen utgjør det dypeste og egentlige fellesskap mellom mennesker. Det å leve og samtidig være dødelig er alle menneskers skjebne — og lidelse. «For skriket har vi felles og det vil alltid være i oss og rundt oss.» Vi hører det fra gasskamrene, massegravene. Alt det som har vært, alt det som er, av smerte høres som stemmeri et kor av klage over jorden.

Boken er viktig. Den setter navn på noe som mange mennesker har slitt med og sliter med, ofte uten at de vet hva det er. Boken er ikke minst viktig for alle mødre. Hvor mange sønner og døtre har ikke slitt et helt liv med en altfor stor bundethet til en av sine foreldre, kanskje ikke minst

til moren, som til nå har vært mer og mindre alene om oppdragelsen. Moren har gjort sine barn avhengig av seg, fordi hun i sin tur ikke har fått tilfredsstilt sitt kjærlighetsbehov hos sin mann som i sin tur var avhengig av sin mor osv., osv. Sirkelen er som vi vet uten begynnelse og uten ende.

Vi kjenner oss igjen i de psykologiske mekanismer som er glimrende beskrevet i denne bok. Mange av oss vil kjenne oss igjen i barndommens døds lengsel, i kampen mot «skjebnen».

N. K. M. har sett mye. Hun vet hva hun vil si og får sagt det. Mere uklart er det hva hun vil med det hun sier. Vi kan lett bli sittende igjen med en litt vond følelse av at boken uttrykker en slags kvinneforakt (les selvforakt). Vi er klar over at boken er et oppgjør med den tradisjonelle kvinne- og morsrolle og romantiseringen av denne. Likevel. Alle mødre er da ikke som lille Karens mor. Vi må ikke komme dit at det nå ikke lenger skal være tillatt å føle morslykke eller være glad i sine barn uten å få sin motiver mistenkeliggjort.

Når bokens Karen definerer kvinnefellesskapet som det å bli mor, og sier at det er bygget på hevsn, og det å være kvinne er å spise barn, synes vi det kan bli litt for ensidig, i særdeleshet når det positive i kvinnefellesskapet i den grad er fortiet. Hva med alle de kvinner som fra menneskehistoriens begynnelse til i dag har støttet hverandre og båret hverandres byrder i en uendelighet av trofasthet og tålmodighet? Hva med alle de mødre som har valgt å realisere seg selv i tjenesten for andre, inklusive sine barn? Ja, hva med alle de kvinner som slett ikke passer inn i det kvinnemønster som her er tegnet opp? Kvinnen er noe langt mer. — Pakten likeså.

«Kvinnepakten» er klargjørende, for ikke å si bevisstgjørende. Men er bevissthet i seg selv nok til å frigjøre, forløse? Kan vi stanse der? Vi følger Karen i hennes selverkjennelsesprosess. Livet lærer henne å se. Det vokser også frem i henne en ny livsfølelse. Men finner vi noe alternativ til den livsholdning som hennes mor re-

Lars Roar Langslet, medlem av Det Norske Akademi, og formann for O.K.B.'s Sprogkommissjon.

Til Den Norske Kirkes bispekollegium v Oslo biskop, dr. Andreas Aarflot.

Det norske Akademi for Sprog og Litteratur tillater seg med dette å gi uttrykk for sterk bekymring over den mangelfulle sprogform som preger den nye kirkebibel — og dermed også den nye ordning for høymessen...

I 1968 overleverte Akademiet til Bibelselskapet et utførlig skrift med

presenterer? Det er vanskelig å fri seg fra fornemmelsen av bitterhet og undergang som preger boken, til tross for all kamp mot nettopp dette. Stilen kan lett virke litt monoton med alle «jeg-setninger» og bidrar til denne stemning.

Vi savner et mål som den hardt tilegnede erkjennelse er rettet mot. Kanskje finner vi det i N.K.M.s neste bok?

Nina Karin Monsen:
Kvinnepakten, roman
Achehoug 1977.

kritikk av tekstsamlingen *Utvalg av Det gamle testamente* (1966). Skriftet ble trykt med tittelen *Bibelsproget* (mars 1968). Etter en lengre gjennomgåelse av eksempler på uheldig sprogbruk lød konklusjonen bl.a. «På tross av enkelte forbedringer, og på tross av heldige anslag i enkelte tekster, er oversettelsen beheftet med vesentlige sproglige svakheter. Det skorter stadig på lydhørhet, og stor skade voldes av redselen for uttrykksformer som fjerner seg fra hverdagsprosaens. Undertiden aksepteres gammeldagse «poetiske» uttrykk, undertiden forsøker man seg på fornorskinger som ligger talesproget fjernt, og undertiden tillater man platte vulgarismer. Stilistisk preges tekstene av en kaotisk blanding.» (s. 38).

«Det er Akademiets oppfatning at en omfattende revisjon er nødvendig om den foreliggende tekst skal bli brukbar som innslag i en ny kirkebibel.» (s. 40).

Siden dengang er det kommet en

FRA DET NORSKE AKADEMI:

SPROGET I BIBEL OG LITURGI

fullstendig oversettelse av *Det Nye Testamente* (Oslo 1975). Denne er nu i bruk i liturgien, og tekstene i den nye ordning for høymessen er på sin side utformet i samme sprogdrakt som NT-oversettelsen (se NOU 1976: 5, Innledning).

Det Norske Akademi har med beklagelse merket seg at sprogformen i NT-oversettelsen er beheftet med mange av de samme åpenbare svakheter som vi advarte mot i våre uttalelser om prøvetekstene, selv om den som helhet er noe mer «moderat» i ordvalg og stil enn tekstutvalget fra GT (1966).

Fortsatt er det påtagelig at stilen så langt som mulig nærmer seg hverdagsprosaen. En rekke bibelske «kjerneord» og «stående uttrykk» er blitt omskrevet. Dobbelbestemmelser og etterstilt eiendomspronomen er hyppig brukt, og gir stilen en utflytende og småsnakkende karakter. Substantivet *stein* er konsekvent gjennomført («Den steinen bygningsmennene vraket», «steingrunn»), likeså *sau* istedenfor *får* («Vær hyrde for mine sauer», «Fø mine sauer!») — enda *får* i flere sammenhenger er fullt levende også i dagligtalen. Men *hyrde* er altså beholdt, til tross for at dette ordet formodentlig har en mer arkaisk klang. Et nytt ord, *overprest*, er konstruert til erstatning for det innarbeidede «yppersteprest». Av verbalformer merker men seg *hogg*, *hogd*, *strevd*, *kledd*, *sammenføyd*, side om side med tradisjonelle former som *åpenbaret*, *faret* («Mannen som de onde ånder var faret ut av»). *Fram* og *sju* er gjennomført. («Ikke sju ganger, men jeg sier deg: sytti ganger sju»).

Særlig beklagelig er den nye utforming av Fader Vår, som markerer et unødige brudd med en tekst som i høy

film:

«VENDEPUNKTET»

Det kan kanskje virke underlig nå midt i juni å skrive om en film som hadde premiere til påske, men det er flere grunner til det.

For det første fordi filmen neppe har vært land og strand rundt ennå, for det annet fordi den fremdeles gjør sin rundgang på Oslo-kinoene, og endelig fordi «Vendepunktet» faktisk fortjener å bli presentert i denne spalte.

Filmen hadde som nevnt sin debut til påske sammen med bl.a. «Julia» som tidligere er anmeldt, og med denne klassifisert i kategorien «kvinnofilm». Egentlig dekker «Vendepunktet» bedre denne betegnelse. Den tar opp problematikken over en kvinnes valg mellom ekteskap og karriere, og vi følger to kvinners skjebne der den ene valgte kunstnerbanen og den annen giftet seg. Det vil si, vi møter dem igjen etter

20 år når ballett-truppen de begge tilhørte gjester byen der den ene bor med mann og barn. Mens Deede har halvoksne barn med den mannen hun ble glad i, ofret Emma seg for sin dans og ble også prima ballerina.

Etter tyve år er det imidlertid en nedadgående stjerne vi møter mens hun er vitne til at neste generasjon, representert av sin guddatter og Deede's datter Emilia, overtar.

Hvem som valgte «rett» er så opp til seerne å avgjøre. Om da ikke begge gjorde det. Både Anne Bancroft som Emma og Shirley McLaine som Deede klarer på hver sin måte å formidle til oss disse to kvinners skjebner.

Aldri vil man vel bli helt overbevist om at man har gjort det rette. Alle står vi foran valg, ikke nødvendigvis mellom godt og vondt, men ofte mellom godt og mindre godt eller det motsatte

Mikhail Baryshnikov og Leslie Browne i «Vendepunktet».

for oss. Valgene må vi selv ta og konsekvensen av dem. Noen av oss aksepterer dårlig at drømmen vi bar på aldri ble realisert. Andre forsoner seg med sin skjebne fordi resignasjonen er den eneste mulighet. Men de fleste opplever vel det valg man gjorde som meningsfylt fordi det ble gjort i frihet og fordi man ville og ønsket det.

I en film som «Vendepunktet» blir dette satt på spissen fordi en kombinasjon ikke lar seg gjøre. Det dreier seg om et enten/eller. Enten blir man en fetert «Giselle» eller en «alminnelig» mrs. Rodgers fordi man valgte å bære frem barnet som var ventet. I vår hjemlige abortdebatt kan det vekke til ettertanke å se resultatet av noe som fikk livets rett, nemlig unggpiken Emilia.

Filmen er amerikansk og bærer preg av det. Litt mindre «glamour» kunne gjort seg. Men egentlig er filmen vel verdt å se, alene p.g.a. de praktfulle ballett-scenene vi opplever. Den gir også et interessant bilde av livet bak kulissene, og av det slit prestasjonene representerer. Kanskje kan den også hjelpe mennesker som føler seg frustrerte til å se litt nærmere på det positive. Saktens velger vi ikke alltid hele vår livssituasjon, men de valg vi gjør er våre egne.

SMA

SPROGET ...

(Forts. fra forrige side.)

grad er hele folkets felleseie. Det arkaiske *Fader Vår* er beholdt av innlysende pietetsgrunner, men pieteten oppgis i det øyeblikk man innfører de munnslappe *la*-formene. («La ditt rike komme», istedenfor «Komme ditt rike»). Det er opplagt at *la*-formen i riksmål har en annen betydningsnyanse enn den gamle teksts ønskende konjunktiv (krf. «Leve Kongen!»/«La Kongen leve»). Omskrivningene virker umotiverte, og har gitt kristenhetens sentrale bønn en lite verdig form.

I sin uttalelse av 1968 skrev Akademiet bl.a. «Ut fra sine særlige forpliktelser overfor riksmålet som littera-

tursprog og fellesnevner for en så stor del av vårt folks åndelige arv, føler Akademiet et medansvar for at den nye kirkebibel kan få en verdig og stilren sprogdrakt, så Bibelens enestående plass også i vår litteratur kan bevares for nye slektledd.» (s. 40).

Det er ut fra den samme følelse av medansvar at Akademiet nu henvender seg til Den Norske Kirkes biskoper, for å advare mot det sproglige forfall som den nye kirkebibel - og dermed også Kirkens nye liturgi — bærer preg av. ... (forkortet)

Asbjørn Aarnes
preses

Sjur Brækhus Lars Roar Langset
vicepreses sekretær

Brev

Splittelse ved Herrens bord — Drivkraft til å rive ned barrieren

«Dette er Kristi legeme — — »

Vi som har hele vår nærmeste familie og mange av våre kjæreste venner i andre trossamfunn, vil uten videre forstå Bernhard Paus når han beskriver sin lengsel etter å kunne feire nadverd sammen med sin hustru og sine barn. Vi har selv følt savnet, opplevd smerten ved kirkesplittelsen, som vel sjelden rammer så sårt som akkurat her. For en opplevelse av

fellesskap det gir å få ta imot Kristi legeme og blod sammen med dem man holder av og står nær!

Dette savnet kan imidlertid medvirke til at vi får et klarere syn for det som er det dypeste innhold i kommuniionsfeiringen, nemlig at hver enkelt, uavhengig av andre tilstedeværende, får motta Kristus, han som gir seg selv for oss og til oss. Hver enkelt opplever et personlig møte og en forening med ham. Og dette overstiger enhver opplevelse av fellesskap med mennesker, selv de kjæreste.

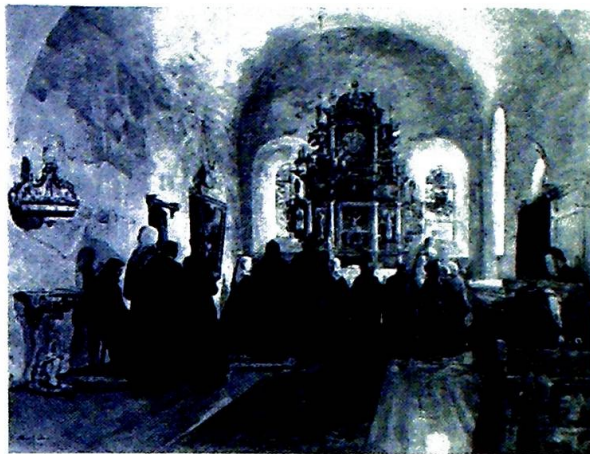
Personlig har jeg gjennom flere år feiret messe og kommunion omigjen og omigjen sammen med en prest som jeg opprinnelig hadde negative følelser overfor. Dette er visst de viktigste messer jeg overhodet har feiret. For ved fraværet av menneskelig fellesskapsopplevelse ble Kristusopplevelsen dominerende, lengselen etter å ta imot Kristus stadig sterkere. Og underlig nok, de negative følelsene forsvant litt etter litt. Vi to som feiret messen sammen var fremdeles fjerne for hverandre på det menneskelige plan, likevel kunne ikke den felles opplevelse av Kristus i kommunionen forbli uten virkning.

Når man slik har opplevd den mysteriøse kraft i kommuniionsfeiringen, blir lengselen ytterligere forsterket etter å få oppleve dette mysterium sammen med dem man elsker høyest. Dette kan bli en drivkraft til å bryte ned barrieren mellom troende, til å fremme kristen enhet ved bønn og handling. Vi føler splittelse personlig og smertelig, den blir alvorlig for oss. Så alvorlig at vi hverken kan overse eller bortforklare den.

Etter katolsk tankegang er det naturlig at biskopen kan gi dispensasjon til å motta katolsk kommunion, — han gir jo også tillatelse til opptagelse i det katolske fellesskap. Men herr Paus berører et problem, desverre på en ubehagelig flåset måte, når han som et tenkt tilfelle nevner en anmodning fra den korsfestede røveren om å få motta kommunien. Jeg kan tenke meg at prester møter det, og jeg har selv stått overfor det. Av og til blir man spurt av mennesker som ikke tilhører den katolske kirke om de kan motta kommunien der. Oftest er det greit nok å si nei og forklare hvorfor. Men det fins enkelte tilfeller og situasjoner som er så spesielle at man ikke vet sin arme råd. Og biskopen er neppe på pletten i det kritiske øyeblikk.

Også for en biskop må dette forøvrig være et vanskelig gebet. Det er hardt nok å skulle være den som nekter mennesker å oppleve kommuniionsfellesskap med sine kjære. Men hva med det å skulle nekte den som lengter etter Kristus å få ta imot ham?

Marit Flagestad,
Oslo

(Harriet Backer)

«Morgendagens kirke» og diakonatet

— etpar refleksjoner og innvendinger

I St. Olav nr. 1 1978 leser vi i referatet fra et seminar om morgendagens kirke bl.a. følgende:

«Det synes å være en utbredt oppfatning at *diakonaten* først og fremst fyller en oppgave i store, folkerike menigheter, og at det for tiden ikke virker aktuelt for norske forhold. Det synes dessuten å ligge nær opp til prestetjenesten.»

Nå er jeg ikke kjent med bokstaven i de nye romerske regler på dette punkt, men etter å ha studert endel nyere litteratur om emnet, finner jeg seminarets konklusjon noe snever, og kanskje også for bundet til tenkningen om og debatten omkring presterolle og presteembete, og til en binding til den enkelte lille eller store lokalmyndighet.

Etter gammel kirkelig sed og tradisjon skal diakonatet være *ad ministerium episcopi*, dvs. til biskopens tjeneste, hva enten han nå setter ham til tjeneste i en lokalmenighet eller bruker ham til en mer bispedømmerettet tjeneste. Bl.a. er erke-diakon (protodiakon)-embetet et embete som tidligere var viktig ved biskopens tilsyn og administrasjon med og av sitt bispedømme. At diakonatets forfall i vest gjennom middelalder gjorde dette embetet til et embete for prester, forandrer ikke saken.

Ved seminaret ser det også ut til at diakonatet har vært fremstilt som en slags tvilling til presteembetet når vi leser følgende:

«... teologisk utdannelse, innviet livslang tjeneste forbeholdt menn, og i ethvertfall foreløpig med sölubatet som normal livsform.»

Riktignok innrommes det at

«Menn som er gift, kan likevel bli diakoner.»

men hele konteksten fremstiller diakonatet som noe helt uaktuelt for Norge.

Til dette er følgende å kommentere ut fra nyere materiale: Diakonene søkes gitt en sakssvarende utrustning innenfor flere eller færre av områdene katekese, omsorg, sjelesorg, kirkemusikk m.m. For å kunne være *ad ministerium episcopi* er det nettopp viktig at diakonatet ikke låses fast i en bestemt bås, men ses i sammenheng med biskopens og menighetens behov på forskjellig vis.

Om den livsvarige innvielse er å si at ordinasjonens nådegave snaut nok skulle virke så avskrekkende — tvertom kan diakonatet bidra til å bygge bro mellom klerus og folk.

Om sölubatet som normal livsform, er det å si at en av intensjonene ved diakonatets fornyelse nettopp har vært å få inn også gifte diakoner i kirkens tjeneste, tilogmed familiemenn som har hovedyrke utenfor kirken, og som således gjør en ordnet tjeneste uten å stå på kirkens lønnsliste.

Hensikten?

Å få en tjeneste som kan ta seg av en rekke praktiske oppdrag i bispedømme og lokalmenighet, slik at biskop og prester kan konsentrere seg om «ordets og bønnens tjeneste.» (Ap. gj. 6).

Såvel romersk-katolske som lutherske kan trenge å besinne seg på diakonatet. Og i så måte har vi endel ting å lære av kirken i øst.

Derfor disse spredte kommentarene fra «sidelinjen».

Trond Kverno,
Asker

Om gifte prester i den romersk katolske kirke

I St. Olav (nr. 10, 1978) leser jeg i artikkelen *Feminist fra Kirkenes Verdensråd* at fru Parvey tror at vi i den katolske kirke vil få kvinnelige prester før vi får

(forts. s. 15)

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i> Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.: sønd.:	19.00 9.30 19.00	— 11.00 —
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i> Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>		9.00	11.00
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: sønd.:	18.30 8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: sønd.:	19.00 9.00 19.00	11.00
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sønd.:	10.00	
<i>Florida kapell</i>		19.00	
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i> Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: sønd.:	18.00	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>			9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: sønd.:	17.00 19.00 8.30 9.30	11.00
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949			11.00
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>		6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Stor-</i> <i>gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: sønd.:	18.00	11.00
<i>St. Elisabethsostrene,</i> Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.:	8.00	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 487		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447		19.00 8.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i> Håreksgt. 82			18.30
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke,</i> Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Av pressen

Jørgen Hviid i «Vår Kirke»

(fortsettes fra forrige nr.)

— Du er selv katolsk prest — og samtidig universitetslærer og forsker. Samtidig er du engasjert i alle de hverdagslige gjøremål her i huset. Hvordan kan alt dette kombineres?

— Jeg har vært meget heldig stillet, smiler Jørgen Hviid: — Det er nær forbindelse mellom undervisningen, forskningen og livet her, — «en blandet landhandel» som bare lar seg kombinere fordi mine kolleger har akseptert at dette er en del av mitt arbeid, slik at jeg kan samle undervisningen på visse dager.

Den indre frihet

— Du taler i boken din om at vi lever i sammenhenger som gjør at vi «de-humaniserer» hverandre. Hva kan vi gjøre for å hjelpe hverandre til å bli mere menneske?

— Vi må prøve å leve så ekte som mulig — og fordype oss i troen. I pave Johannes' tid ville man lage kirken om. «De glade seksti-årene» ropte på frihet. kanskje fordi man tidligere hadde hatt så mye tvang?

Nå må vi besinne oss på, tror jeg, at evangeliets frihet er en frihet i Gud. Det er noe annet: Det er en frihet som koster — men som også gir vekst. Og den er langt mere storslått enn den vi lager for oss selv: — Den er en indre frihet.

Vi har stadig vekk ikke helt forstått hva dette innebærer. Vi

har ikke kommet over fra debattstadiet til refleksjonsstadiet.

Lytte og lære

— Det er jo fremdeles mange handicappede som er henvist til de vanlige institusjonene. Også institusjoner virker jo ofte dehumaniserende. Hva kan gjøres for å menneskeliggjøre dem?

— Vi prøver å stå i en stadig dialog med institusjonene. Vi har andre arbeidsbetingelser enn de har — vi kan prøve ut ting som de ikke har mulighet for. I institusjonene er det mange som også søker etter løsninger. Vi kan lytte til dem og lære av dem. Det kjedelige i dagens situasjon er at det offentlige later til å ville lukke alle private institusjoner, til fordel for de store og sentraliserte. Men det er de små, private, som har mulighet for å prøve ut ideer i praksis.

Den opprinnelige idé

— Hva er bakgrunnen for dette?

— Det er som oftest kirkelige institusjoner som tok opp arbeidet for de nødstilte — et arbeid som få andre gjorde. Etterhvert fikk de tilskudd fra staten, og var glade for det. Men siden staten betaler, vil den også bestemme. Det er dette som er dagens dilemma. Derfor må vi besinne oss: Hva er det som ikke blir gjort ellers i samfunnet? Hva var den opprinnelige idé?

Vi må lytte i fellesskap etter Guds vilje. For vi må gå ut fra at Gud kjenner til det som skjer, og at han har en mening med det. Det hender jo så ofte at vi står og banker og hamrer på én dør, mens han i virkeligheten har lukket en annen opp.

Bare i fellesskap kan vi lytte oss frem til det som brenner i tiden. Det er der behovet er!

Vi blir avbrutt av hustelefonen. Det er stadig store eller små avgjørelser som skal tas — alle er viktige i fellesskapets sammenheng.

— Det er absolutt og livslang forpliktelse dere har gitt dere inn i. Har det ikke — i svake stunder — hendt at du har angret på at dere ga dere i kast med en slik oppgave som dette?

Lidelse — et språk

Jørgen Hviid stirrer lyttende ut i luften. Blir nærværende igjen.

— Meget sjelden. Poenget er om man arbeider på Guds betingelser,

MESSE I ST. THOMAS
KIRKEN PÅ FILEFIJELL
SØNDAG 16. JULI KL. 12.

om man kjenner at man er på den plass som Gud har ønsket for en. Da er det meningsfullt også om det kan være tungt. En del vanskeligheter ligger jo innebygget i tilvæ-

relsen. Det er lidelse i våre liv — men det tilhører jo våre menneskelige livsbetingelser. Lidelsen er også et språk. Inkarnasjonen er en beretning uten ord: Hvordan

skulle vi kunne fatte Guds kjærlighet, hvis ikke Kristus hadde lidd for oss?

Vi flykter ofte når vi står ansikt til ansikt med lidelsen. Men det er likevel gjennomlevd lidelse som betyr noe i vårt liv. Det er dette som er Guds mysterium.

Derfor må også våre liv være noe mer enn ord. Etter fattig evne må vi prøve å uttrykke noe av evangeliet i våre liv.

Men det er vanskelig å tenke nye tanker. Å ta det første hopp! Det kan du bare gjøre på bakgrunn av en indre overbevisning: Det er dette du skal!

Derfor må vi ta den tiden som trengs. Og vi må snakke med

(forts. side 15)

Jørgen Hviid

Benytt sommerferien til å lese den gode litteraturen De ikke får tid til å lese ellers i året, og spille den musikken De ikke eller har ro å lytte til.

Vi har et godt utvalg i skandinavisk, engelsk, tysk og fransk litteratur. Fint utvalg av klassisk musikk, kirkemusikk og autentisk folkemusikk.

OBS!

Forretningen er stengt i tiden 10.7.—30.7.

Innskrenket åpningstid: kl. 10.00—14.00, lørdager 10.00—13.00 i tiden 31.7.—18.8

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—13.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Reiselysten blandt ungdommen ser ikke ut til å minke. Til tross for nedgangstider er det tusenvis av unge som planlegger en interrailreise i Europa.

Disse kan i sommer få et større utbytte av oppholdet i:

HAMBURG, LONDON, PARIS og
ATHEN

forteller generalsekretær Anfin Skaaheim i Norges Kristelige Student- og skoleungdomslag og forbundssekretær Einar Müller-Nilssen i Norges Kristelige Ungdomsforbund. Som de første norske ungdomsorganisasjoner sender Laget og Ungdomsforbundet egne «inter-railverter» til disse byene i sommer.

— Årets opplegg er et forsøk, sier Müller-Nilssen. Vi har derfor ikke våget å satse på dekning av hele sommerferien med våre tilbud. Men i minimum tre uker vil erfarne norske ungdomsledere være på plass på bestemte kontaktadresser i disse byene.

— Det er en kjennsgjerning at mange inter-railere ikke ser så mye annet enn tog, stasjoner, bakerier og parker på deres ferd. Desuten er det ofte vanskelig å komme i kontakt med landenes unge innbyggere. Mange unge trenger noen «oaser» eller «interpunkter» som vi kaller det, hvor de kan slappe av i et positivt og trygt miljø for en stund.

— Derfor kan inter-railerne i år ta kontakt med våre norske utsendinger. I Hamburg vil basen være Den norske Sjomannskirken, i London og Paris vil vi operere i tilknytning til Norges KFUK's faste arbeid for nor-

ske piker, mens vi i Athen samarbeider med det lokale KFUK og KFUM.

— Vi tenker ikke bare på å være en førstehjelpstasjon for ungdom i vanskeligheter, presiserer Skaaheim. Vi vil prøve å skape steder hvor inter-railerne kan treffes, hvor de kan møte andre unge, hvor de kan ta del i forskjellige aktivitetstilbud, og framfor alt et sted hvor de kan møte kristen omsorg og støtte. Forholdene ligger også til rette for kontakt med unge i de enkelte land.

— Kostnadene må dekkes av de to arrangørorganisasjonene, men vi håper i det lengste også på annen økonomisk støtte. Lederne våre påtar seg oppgaven på frivillig basis, men det blir allikevel en del tusen kroner vi må satse på dette.

— Nordmenn på inter-rail bør også være klar over to andre samarbeidsprosjekter, fortsetter Skaaheim. I fellesskap arrangerer vi inter-railtreff like syd for Barcelona i Spania. Disse treffene varer i fem dager, og det legges opp et variert og interessant program. Deltakerne kommer fra mange hold, og etter treffet spres de igjen for alle vinder med inter-railreiser i grupper med ledere. Disse turene er blitt meget populære, og mange foretrekker denne reisemåten framfor å reise alene.

— Men det er altså «interpunkt» som er årets nyhet, avslutter Skaaheim. Årets prøveperiode vil vise om dette er noe som bør fortsette, og da i enda større målestokk, ettersom det tross alt er 15—16 000 unge som benytter inter-rail hvert år.

SVERIGE: INNVANDREKIRKE

I et intervju gitt til den Nord-Amerikanske bispekonferanses pressetjeneste, sier biskop Hubertus Brandenburg, Stockholm, at den første oppgaven som den katolske kirke i Sverige må løse, er å «integre uten å assimilere». Økningen i Sveriges katolske befolkning kommer først og fremst av innvandring og «fremmedarbeidernes» nærvær. «De fleste katolske innvandrere vil gjerne gjøre Sverige til sitt permanente oppholdssted, men kirken vil gjerne at de skal bevare sine nasjonale tradisjoner ... De innvandrede katolikkerne har rett til å høre messen feiret på sitt morsmål. Vanskeligheten består i at de 81 022 katolikkerne kommer fra mer enn 12 forskjellige land.» I visse menigheter er det færre svensker enn medlemmer fra Jugoslavia, Polen, Italia eller spanisk og portugisisktalende land. Biskopen ser seg glad over godt forhold til den svenske lutherske kirke, men han nevnte vanskeligheter på grunn av meget forskjellige holdninger til religiøse og menneskelige spørsmål, som for eksempel de «åpne ekteskap» som er utbredt i Sverige, og hvor ektefellene er enige om at de er fri til å ha seksuelle forhold til andre. Biskop Brandenburg sa at den katolske kirke i Sverige betrakter en fraskilt og gjengift katolikk som medlem av kirken, men uten rett til å motta nattverden. (The Tablet).

CHURCH OF ENGLAND DISKUTERER GJENGIFFE

Kommisjon anbefaler ny kirkelig praksis

Fraskilte medlemmer av Church of England vil få mulighet til å gifte seg igjen i kirken, dersom kirkens general-synode, som skal ha møte i York i juli, følger flertallet i en kommisjon som har utredet skilsmissspørsmålet.

Flertallet i den 16 mann store kommisjonen under ledelse av biskop Kenneth Skelton, går inn for at fraskilte kan få gifte seg i kirken, men at hvert enkelt tilfelle må vurderes for seg i en egen prosedyre på bispedømmenivå.

Komitéen går også enstemmig inn for å oppheve den gamle ordning hvor skilte som var gift på ny, måtte ha biskopenes tillatelse for de fikk gå til nattverd. Dette bør avgjøres av de personer det gjelder og deres lokale prest, hevder komitéen i sin innstilling: «Ekteskapet og kirkens oppgave», som nylig ble offentliggjort.

Det har vært reist tildels sterke pro-

tester mot den holdning som the Church of England hittil har hatt til gjengifte. Kommisjonen karakteriserer den som «den strengeste av alle kirker i sin ekteskapspraksis: ortodokse og reformerte kirker samt anglikanske kirker i andre land har tillatt gjengifte forlengst».

Av de 99 552 par som giftet seg i England og Wales, hvor den ene eller begge parter var skilt, ble 87 918 gift borgerlig, 10 460 giftet seg i frikirker, 698 i katolske kirker (den katolske kirke godtar gjengifte ved å annullere det første ekteskapet), mens bare 476 brukte en anglikansk seremoni.

Det er usikkert om forslaget fra kommisjonen vil nå fram til avstemning under synoden i juli. En rekke mennesker innen kirken føler at dersom man åpner dørene for kirkelig gjengifte, vil man slå ben under kirkens ord om at ekteskapet er evig og uoppløselig. På den annen side har man nå fått to kommisjoner (den første i 1971) som anbefaler en ny praksis fordi den kirkelige disiplin ellers kan komme til å slå store sprækker.

(Kirken Informasjonstjeneste)

(forts. fra side 11)

gifte prester. Da det ser ut til at det ikke er alminnelig kjent at den romersk-katolske kirke allerede har gifte prester i sitt presteskap vil jeg gjerne gjøre St. Olavs lesere oppmerksomme på dette. Det dreier seg om en 40—50 gifte protestanter som hadde et teologisk studium bak seg før de konverterte. De ble dispensert fra sølibatbestemmelsen og viet til katolske prester. Ved mottagelsen av prestevielsens Sakrament har disse prester fått de samme fullmakter som de sølibatære katolske prester.

Aksel Erling Wennberg,
Oslo

(forts. fra side 13)

hverandre. Vi har jo medmennesker for at vi skal kunne hjelpe hverandre. Det er faktisk også mulig å be sammen! Det er ikke nok si: Vent og be! Vi trenger hjelp — ikke bare till å finne svarene, men til å stille de rette spørsmålene. (fork.)

Galligani

Gaver, Pryd- og brukskunst
Med tre forretninger i sentrum.
Vika Terrassen — Stortingsgt. 22 — N. Slottsgt. 25

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Leppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 21 41 10

Telegramadresse: «Kjell»

FORSIKRINGSAKTIESELSKAPET LYVSFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Færrehandel

NYGARDSGT. 19

NØKTERNT OM KRISTNE I SOVJET

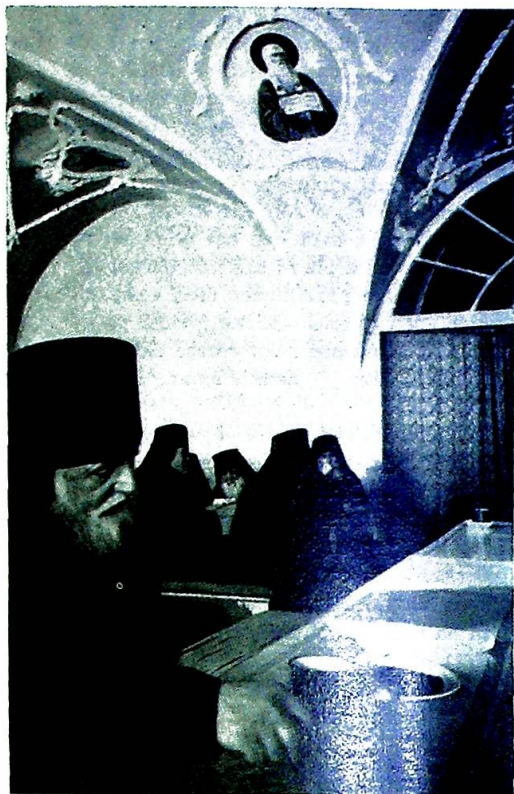
Når enkelte skriver om de kristnes situasjon i Sovjet, får man inntrykk av at de egentlig forsvarer sitt eget samfunnssyn, og at menneskerettighetene bare er ett påskudd. Ikke slik med den svenske forfatteren Nils Sundgren. Hans fremstilling av religionens vilkår i Sovjet «Religionen i Sovjet vil ikke dø» er nøktern og virker vel dokumentert, i den utstrekning dokumenter er tilgjengelige. Ofte er hans kilder annen-hånds, han henviser mye til forfattere som Michael Bourdaux og Isaac Deutscher. Linjene trekkes til tiden før revolusjonen, da den ortodokse kirke var del av tsarens etablerte orden, mens forskjellige sekter ble forfulgt, fordi de ikke bøyde seg for statens påbud. Videre forteller boken om de russiske kommunistenes vekslende syn på religionen, frem til idag. Prinsipielt er det religionsfrihet i Sovjet, men i praksis anklages kirkelederne for unasjonalt virksomhet, og de kristne og jødene — diskrimineres på mange måter. Til tross for dette, ser man i Sovjet en voksende interesse for religion, ikke minst i forbindelse med en ny nostalgi som drømmer om det gamle Russland og den nasjonale arv.

Boken er ingen brannfakkell, men den motiverte leser vil finne den meget interessant. Ådne Goplens oversettelse er så god at man griper seg i å tro at norsk må være originalspråket.

A. Fjeld.

Nils Sundgren:
Religionen i Sovjet vil ikke dø.
Aschehoug 1977.

REDAKSJONEN
AVSLUTTET
8. JUNI

FRA BISPEDØMMET:

PATER ENGELHARDT O.S.B., som i åtte år månedlig fra Sverige har besøkt våre tsjekkosllovakiske katolikker, overtar om noen tid Halmstad Menighet og vil derfor ikke lenger kunne ta seg av sine landsmenn i Norge. Anstrengelser blir gjort for å skaffe en avløser.

PASTOR STEPHAN CUKMAN, den nye sjelesørger for Kroatene i O.K.B., har fått leilighet som han snart flytter inn i: Siebkesgate 6. Oppg. 2, (annen etasje), Oslo 5.

Cistercienser-legbroren, BROR CASI-

MIR McCAMBLY, O.C.S.O., fra Spencer i U.S.A. (samme kloster som Bror Robert), er kommet til landet og vil dele Bror Roberts tilværelse. Dette betyr i og for seg ikke at et kloster er grunnlagt, men at der er håp om videre vekst. Bare tiden vil vise hva dette kan føre til.

KONGENS FORTJENSTMEDALJE
TIL SØSTER RITA VAN BALEN. Mange-
årig skolestyrer ved St. Paul Skole
Bergen — mottok fredag 9.6. Kongens
fortjenstmedalje i sølv av Ordfører Ei-
lertsen ved en tilstelning med skolens
elever. Hun fratrer sin stilling ved inne-
værende skoleårs slutt.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Ella McGeorge

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480